

Адыгэ
Республикэм
и Лышъхъэ
и Указ
Медалэу «Адыгейим
и Щитхъузех»
зыфиорэр
А. А. Дышъэкъым
фэгъэшиошгээнүү
ехылыгъ

Адыгэ Республикаам
и Лышъхъэ
КҮМПҮЛ Мурат
къ. Мыекъуапэ,
чъэпьюгум и 29-рэ,
2018-рэ ильес
N 143

Адыгэ
Республикэм
и Лышъхъэ
и Указ
Щитхъузех
«Адыгэ Республикаам
культурэмкээ
изаслуженею Йофыши»
зыфиорэр
А. В. Седовын
фэгъэшиошгээнүү
ехылыгъ

Адыгэ Республикаам икуль-
турэ ихэхъонигээ илах зэ-
рэхийшхъягээм пae щитхъу-
зэу «Адыгэ Республикаам
культурэмкээ изаслуженею
Йофыши» зыфиорэр Седов
Александэр Всеволод ыкъом
— культурэмкээ Федеральна
къэралыгъю бюджет учрежде-
ниу «Къокыплем щыпсурэ
льепкхъем яискусстве и Къэ-
ралыгъю музей» зыфиорэр
иженеральнэ директор фэгъэ-
шьошгээнэу.

Адыгэ Республикаам
и Лышъхъэ
КҮМПҮЛ Мурат
къ. Мыекъуапэ,
чъэпьюгум и 29-рэ,
2018-рэ ильес
N 144

КъыйткIЭХЬУХЬЭХЭРЭ ЛЭУЖХЭР Къэтжъугъэухъумэх

Урысыем игъогухэм къатехъухъэхэрэ хуугъэ-шагъэхэм нэбгырэ мин пчагъэ ахэклиадэ,
шьобжхэр хахых. Мы лъэныкъомкэ къэралыгъо анах дэйхэм тащыщ.

УФ-м и Президентэу Владимир Путиним пшьерильхэу къыгъэуцухэрэм анах шъхьа-
лаэу къахэбгээшын пльэкиштыр тицыфхэм ящынэгъонччагъэ къуухъумэгъэныр, аш фэшти-
гогухэр зэрифшашуашу эзет-
гээпсхъягъэхэнхэр ары. Аш епхыгъэ Урысыем щызэшуахырэ мимакъим, авариехэм гумэкыгъуабэ къызэрээзыда-
хырэр нэрыльгэту, ар дэгээ-
зыжыгъэ хуурэп. Иофыгъо анах шъхьаэу щытыр ешшуагъэу рулым къэрэтихъэхэрэм япчаг-
ъэ зэрэбэр ары. Ахэм афэдэ водителхэр къаубытых, агъэ-
пшынх, пшьедэкъижь арахъэхы, ау охтабэ темышлеу етлани машинэм ируль къэрэтихъэх.
Ежхэм ямызакъо, гъогум къа-
дьтетхэм ящынэгъэки щы-
нагаа къызэрэлткырыкырээр къагуриорэп. Шылыкъэ, аужы-
ре ильесхэм мы лъэныкъомкэ къызэшуахыгъэхэ уголовнэ иоф-
хэм япчагъэ хэпшыкъэу на-
хыбэ хуугъэ, аш водителхери нах къыгъэшынагъэх. Ау сидэу щытми, Урысыем мы гумэкыгъ-
ьор непи шъхьэшт.

2018-рэ ильесир пштэмэ, Адыгэ Республикаам игъогухэм хуугъэ-шагъэ 393-рэ къатехъухъагь. Ахэм нэбгырэ 76-рэ ахэлодагь, 461-мэ шьобжхэр атешажъэх хуугъэ. Авариехэм япчагъэ проценти 10-кэ, хэ-
кодагъэхэр — процент 31-кэ нахыбэ хуугъэх. Мы пчагъэхэм, зэфхысэжхэм бэмэ уараагъэгупшигэ. Шыольырим игъогухэр, лъэрэрико зэпрыкылэхэр зэтырагъэпсхъэх, ящылагъэхэх тамыгъэхэр ыкчи видеокамерэхэр атырагъэуцох, ау аш емэлтэйгъэу, хуугъэ-
шагъэхэм япчагъэ джыри бэ.

Мы ильесим тигъогухэм къатехъухъагъэхэх хуугъэ-шагъэхэм водитель 40-рэ лъэрэрико 21-рэ ахэлодагь. Ахэм азы-
шанэр ильес 30-м нэмэсигээ ныбжыкъэх. Гухэклишху нахь мишъэми, зынхжэж имикъу-

гъэхэр зыхэфагъэхэх хуугъэ-шагъэхэм, ахэм ахэлодагъэхэм япчагъэ хэхуагь. Нахыбэрэмкэ ахэр къелэцыкъу-лъэрэрико. Зэклэмки аш фэдэ

Сурэтир харзынчым кынчхэтхыг.

хуугъэ-шагъэ 19 къыхагъэшыгь, аш щыщэу 12-м — къелэцыкъу-
хэм шапхъэхэм адиштэу лъэ-
срыкло зэпрыкылэхэр зэпа-
чагь, авариехэм ялажэ хэлэгэгэп. Гъогуриконым
ишапхъэхэр аукъуагъэхэу гъо-
готгуу 5-рэ агъзунэфигь.

Гъогуриконыр щынэгъонч-
чынхэм, тисабыхэр зыхагъэхэрэх
хуугъэ-шагъэхэм япчагъэ нахь
макъэ шагъэхэм алаа аш фэ-
гъээзагъэхэх къулыкъу-хэм ямыза-
къо, муниципалитетхэм, еджа-
пэхэм, ны-тихэм япшъэриль-
хэр зэрифшашуашу агъэцэлхэн-
хэм мэхъянэшхо зэриэр мызэу,
мытлоу къыхигъэшыгь Адыгэ
Республикаам и Лышъхъэу Къум-
пыл Мурат.

Тъогуриконыр щынэгъон-
чынхэм, Къэралыгъо автомо-
билинспекцием икуулыкъу-хэм
анахьэу анаэ зытэтир ешшуа-
гъэу рулым къэрэтихъагъэхэм
яфшшошош пшьедэкъижьыр
ягъэхыгъээныр, ахэм хыку-
мым тазырэу атырильхагъэр

игъом къызэклагъэжжыныр
ары. 2017 — 2018-рэ ильесхэм
гъогу-патруль къулыкъум ипод-
разделенихэм администра-
тивнэ хэбзэукононгъэхэм япхы-
гъэ. Иоф 2341-рэ хыкумхэм
алэклагъэхьагь. Иоф 1237-мкэ
е процент 53-мкэ тазырэу
атыральхагъэр къапшынгъэп.

Ешшуагъэхэу рулым къэрэтихъэхэрэм ашыгъэбэр ныб-
жыкъэх. Ахэм ахэтых авто-
транспортыр зэрафэнэмкэ
фитынгъэу ялэр зылахыгъэх-
ери. Ау пшьедэкъижь ахын
зэральхагъэштими, гъогум ава-
рие щихэфэнхэм ишынагъуи
ахэр къыгъэуцухэрэп, ыгъэшы-
нэхэрэп. Арышь, мы лъэны-
къомкэ джыри иофшэнэир нах
гъэлэшыгъээн фае. Аш фэдэ
пшьэрэиль къыгъэуцугь АР-м и
Лышъхъэ.

— Тиньжыкъыкъэхэр, къыт-
кIЭХЬУХЬЭХЭРЭ лэуажжэр къэт-
гогу-хэм япчагъэ бэ. Арышь,
мы гумэкыгъом идэгээзжын
хэбзэухъумакъохэм язакъоп
зипшээрлыр, обществэри аш
чанэу къыхэлэжьэн фае. Тыз-
готэу, зыкыныгъэ тазыфагу
ильэу мы иофыгъом тыкъекуя-
лээм бэ зэшотхын тльэкы-
щтыр.

ТХАРКЬОХЬО Адам.

литетхэм ашыкъохэрэ цыф
зэхахъэхэм, зэлүкэгъу-зэдэгү-
шыгъэхэм мы гумэкыгъо-
хэм тащатегущыиэн, хэкыплэ-
хэу щынхэм тяусэн фае. Тине-
ушиырэ мафэ лъызыгъэктэшт-
хэ, республикаам хэхъонигъэх-
эрэ зыгъэшыщхэ ныбжы-
къэхэм тинаэ атедгэтийн
мэхъянэшхо ил. Аш да克лоу еж-
хэри язекъуакъе лъыпплэжжынхэ,
уешуагъэхэу рулым укэрытихъэ-
хээ зэрэмхъуцтэр къагурион, ар
шапхъэ афэхъун фае, —
къыхигъэшыгь Къумпыйл Мурат.

Ешшуагъэхэу рулым къэрэтихъэхэрэм ашыгъэбэр ныб-
жыкъэх. Ахэм ахэтых авто-
транспортыр зэрафэнэмкэ
фитынгъэу ялэр зылахыгъэх-
ери. Ау пшьедэкъижь ахын
зэральхагъэштими, гъогум ава-
рие щихэфэнхэм ишынагъуи
ахэр къыгъэуцухэрэп, ыгъэшы-
нэхэрэп. Арышь, мы лъэны-
къомкэ джыри иофшэнэир нах
гъэлэшыгъээн фае. Аш фэдэ
пшьэрэиль къыгъэуцугь АР-м и
Лышъхъэ.

— Тиньжыкъыкъэхэр, къыт-
кIЭХЬУХЬЭХЭРЭ лэуажжэр къэт-
гогу-хэм япчагъэ бэ. Арышь,
мы гумэкыгъом идэгээзжын
хэбзэухъумакъохэм язакъоп
зипшээрлыр, обществэри аш
чанэу къыхэлэжьэн фае. Тыз-
готэу, зыкыныгъэ тазыфагу
ильэу мы иофыгъом тыкъекуя-
лээм бэ зэшотхын тльэкы-
щтыр.

УнэшъуакIэхэр

ДжэгупIэхэр щынэгъончъэштых

Сабийхэр зыщыджехэрэ площаdkэхэм ягъэпсын нахь егугъунх фаеу къызициIорэ унашиноу аштагъэм шэкIогъум и 17-м къыщегъэжъагъэу куачIэ иIэ мэхъу.

Джы Евразийскэ экономическе союзым итехническе регламентэ «КэлэццыкIухэм яджэгупIэхэр щынэгъончъэнхэм пай» зыфиорэр тэ тикъералыгъу щагъэцакIэу рагъэжъэшт. Аш къызэрэ-

щилорэмкэ, площаdkэхэр агъэпсыхэ зыхыукэ сабийхэм япсауныгъе зэрар фэхъущтхэ пкыгъохэр ыкIи псэольапхъэхэр агъэфедэхэ хъущтеп. Ахэм псынкIэу машор къызкланхэрэхэр е мэ Iae къыз-

пухэрэхэр ахалтытэх. ДжэгупIэхэм псыр зэрыуцохэр машэхэр яIэнэу щытеп. Конструкциихэр мыулыйхэу къызэтезыгъэнэштхэ веществовохэр ахэм ашафэнх фае. Конструкциихэр джашохэр, агбухэр мыпхъашэхэр, зыщызэпагъэжъэштэх.

ТIум ехъущтэп
Тикъералыгъо кинофестиваль зэфэшъхъафхэр бэрэ Ѣызэхашх, Дунэе фестивальхэри ѢырекIокIых.

Фильмэхэр къагъэлъэхонхэм пае удостоверение зимишэхэр ахэм тум ехъоу къызагъэлъэхонхэ

фитхэп. Аш фэгъэхъыгъе унэшъуакIэхэр шэкIогъум и 2-м къыщегъэжъагъэу агъэцэкIэнэу рагъажъэ.

Къимэфэ Ѣэрэхъхэр зэблэзыхъущтхэр

ШэкIогъум и 11-м къыщегъэжъагъэу къимэфэ Ѣэрэхъхэр зыкIэбгъэуционх фаехэр автомобилхэу категориеу В зиIэхэр ары.

Мотоциклхэм, автобусхэм ягъэмэфэ Ѣэрэхъхэр зэбламыхъухэми хэукононгъэкIэ къафалтытэштэп. ТапэкIэ транспорт лъэпк

пстэуми ящэрэхъхэр зэблахъунхэ фэягъэ.

Къимэфэ Ѣэрэхъхэр водительхэм загъэфедэнхэу щытыр тыгъэгъба-

зэр, Ѣылэ мазэр ыкIи къимэфэ Ѣэрэхъхэр зыщагъэфедэрэ пальэр зэблажъунхэу фитыныгъэ я.

ШэкIогъум куачIэ яIэ мэхъу

Урысыем Ѣысэухэрэ цыфхэр къэралыгъу 118-м визэхэр ямыIэу клонхэу фитыныгъэ яI. Ахэм джыри Ямайкэ къааххъуагъ.

ШэкIогъум и 26-м къыщегъэжъагъэу тицифхэр мэфэ 30-м къыщублагъэу 90-м нэс визэ ямыIэу Ямайкэ Ѣыпсэунхэ альэкъышт. Ви-

(Тикорр.).

Пенсиехэмкэ фондын къеты

Зыфэдэр ашIэнэу...

КъыткIэхъухъэхэрэ лэууххэм пенсиехэм афэгъэхъыгъэу нахыбэ ашIэнным пае Пенсиехэмкэ фондын лъэшэу Iоф дешэ. Мы темэм фэгъэхъыгъэ урокэу ыкIи лекциеу еджапIэхэм ашызэхашхээрэр аш ишыхъатых.

Мары джырэблагъэ УФ-м Пенсиехэмкэ ифонд и ГъэлорышIапIэу Красногвардейскэ районым ѢыIэм мы селом игурит еджапIэ иапшэрэ класхэм якIэлэеджакIохэр рагъэблэгъагъэх. Аш ипащэу Къаныкъо Альбинэ яовшэн зэрээхэшагъэр, цыфхэр зэрэрагъэблэгъэхэрэр, Iофигъоу афызэхахыхъэрэр, электроннэ чэзыум Iоф зэришIэрэр кэлэеджакохэм аригъэлъэгъугъ, къафи-

тагъ. Нэужум пенсиехэм афэгъэхъыгъэ урок фэдэу Iофхъабзэ афызэхишагъ. Аш пенсиер зэрагъэпсырэр, IофшIепIэ чыпIэ узшыуухъэгъэ апэрэ мафэм къыщуублагъэу ар о бгээорышэн плъэкIынэу зэрэштийр къылотагъэх.

— ТэнүбжыкIэфэ пенсиер шIэхэу къэмьысштэу къытшхъу, ау ар ауштэу щытеп. ЗэкIэми аш зыщыкIохэрэ ныбжъыр тапэиль, — ариуагъ аш кэлэеджа-

клохэм. — Арышъ, пенсием тизыкIохэр, посукIэ амалэу тиIещтэр тынныбжыкIэу IофшIапIэм тыIотыфэкIэ тызэрэпсэугъэм бэкIэ ельтыгъ. Урысые Федерациин пенсиехэмкэ исистемэ зы чыпIэ итэп, хэхъоныгъэхэр ешIых. Уинеушыре пенсие непэ о бгээпсын плъэкIынэу амал къеты. Ар къыжкугурьыоным пай мыш фэдэ урокхэр зыкIышуублагъэхэрэр.

Къихъашт 2019-рэ ильэсийм

ищылэ мазэ и 1-м къыщуублагъэу пенсиехэмкэ системэм зэхъокIынгъэу фэхъущтхэм къащыдэлтыгъэхэри Къаныкъо Альбинэ къафиолтагъ. Пенсием зыщыкIоштхэ ныбжъым зэрэхъуагъэм, аш къэралыгъор зэрэтехъашт шыкIэм къатегушиIэзэ, фэгъэкIотэнхэр къэзьтихэрэ сэнэхъатхэри зэрэштихэрэ, нахыжъэу пенсием укIонэу ахэм амал къызэратьрэхэр къытуагъ. Нэужум аш фэ-

де сэнэхъат зиIэ Александр Луговоеу зэлукIэгъум къыргъэблэгъагъэр къэгүшыIагъ. Ар газоэлектросварщик сэнэхъатэу ильэс 16 хъугъэу ыгъэца-кIэрэм къытегушиIагъ, кэлэеджакIохэм упчIэу ратыгъэхэм джэуапхэр къаритыжъыгъэх.

Пстэумэ ауж аш фэдэ зэлукIэгъу зэрафызэхишагъэм фэш кэлэеджакIохэм ГъэлорышIапIэм ипащэ «тхъаугъэпсэу» къыралыагъ.

Къалэм игъэкIэжъын

Урамыр зэфашIыгъ

ГъэцэкIэжъын IофшIэнхэм япхыгъэу Мыекъуапэ иурамэу При-вокзальнэр (урамхэу Адыгейскэмрэ Юннатхэмрэ азыфагу къифэрэ гъогу Iахъыр) чъэпъогъум и 31-м сыхъатыр 8.00-м къыщегъэжъагъэу шэкIогъум и 2-м сыхъатыр 18.00-м нэс зэфэшыгъэшт.

Мыекъуопэ къэлэ администрацием ипресс-къулыкъу къызэритигъэмкэ, общественнэ транспортыр зыгъэфедэхэрэ цыфхэм шунашэ тешүудз: троллейбус маршрутэу N 6-р аухутэм къыкIоцI агъэуцущ.

Троллейбусхэу N N 2-р, 5-р, 7-р, 10-р урамэу Пролетарскэм тирягъэхъаштых.

Автобус маршрутхэу N N 9-р, 19-р, 27-р, 29-р, 57-р зэпхыгъэхэ предприниихэм япащхэм охътэ гъэнэфагъэкIэ нэ-

мыкI къэухъапIэхэр къыхахынхэу афагъэптигъ.

Километриту фэдиз хъурэгъогу Iахъэу (квартал 12) агъэцэкIэжъыштим асфальт, гъогурыгъозэ шыольырхэр, тамыгъэхэр кIэу тирягъэхъаштых.

Мэфищэ Йоф тшIЭШТЭП

2018-рэ ильэсыр кызихъагъэм кыщегъэжъагъэу мэфэкл мафэхэр ыкчи ахэм кыапэблэгъэ мафэхэу зэблахъугъэхэр хэтэу мэфэ 25-рэ йоф тымышIэу тыдэсыгъ.

НОЯБРЬ 2018						
ПОНЕДЕЛЬНИК	ВТОРНИК	СРЕДА	ЧЕТВЕРГ	ПЯТНИЦА	СУББОТА	ВОСКРЕСЕНЬЕ
1	2	3	4			
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

ШэкIогъу мазэу къихъэрэм иапэрэ тхамафа щыщэу мэфищэ джыри йоф тшIЭШТЭП. Хабзэ зэрэхъугъэу, шэкIогъум и 4-р пъэпкъ зыкыныгъэм и Мафэхэтэгъэунэфыкы, ау а мафэ зыгъэпсэфыгъо тхъаумрафэм тифэ. Арышь, ашычыпIэкл шэкIогъум и 5-р (блыгэ мафэ) зыгъэпсэфыгъо мэфэшт. Йоф тымышIэу тикъералыгъо исхэм зэлъыпытэу

мэфищэ йоф ашIЭШТЭП, ахэр шэкIогъум и 3-м, 4-м, 5-м атефэх.

Къихъашт мазэм зы мэфэкл мафэ нахь къыхэмэфэрэм, сэнэхьат зэфэшхъафхэр зиэ цыфхэм япрофессиональнэ мафэхэр хагъеунэфыкы. ГуцыIэм пае, шэкIогъум и 1-р — менеджэрхэм ямаф, и 12-р — Сбербанком иофышIЭХЭМ, и 17-р — студентхэм я

Дунэе мафэх. ШэкIогъум и 21-р — бухгалтерхэм, и 22-р — психологхэм хагъеунэфыкы. Арышь, шэкIогъум и 3-м кыщегъэжъагъэу и 5-м нэс лъэпкъзыкыныгъэм и Мафэ хэзигъэунэфыкыштхэр къэралыгъо учреждениехэм алыгхэр ары. Ышхъэ йоф фэзышIЭЖЫРЭ предпринимательхэмрэ организацихэмрэ ахэр ялофшIЭГҮУ мафэх. ШэкIогъум тызьыдэсэшт мафэхэр зыфэдэхэр пэшорыгъэшьэу тигу кыгъэжъыжыгъэх йофшIэннымкэ Федеральнэ къулукъум.

(Тикорр.).

Исэнэхъат фэшъыпкъ

Виктор Сушицкэр Мыекъопэ районым иэлектросетхэм и Тульскэ участкэ мастерэу щэлажьэ. Ильэс 36-рэ йофшIэн гъогу кыхъэу кыкIуѓыэм кыкIоцI Іэпээсэныгъэу ІэкIэль хуугъэм фэгъэхъыгъэу тхыль псай езыгъэжъакIэхэм апае ытхын ылъекIыщ. ИлофшIЭГҮУ ныбжыкIэхэм ар емызэшыжъэу кулийныгъэу ІэкIэлъымкэ адэгуащэ.

Виктор Сушицкэм ибригадэ хэтих электромонтерхэу Вадим Климовыр, Игорь Миловыр, Андрей Александровыр. Джири Іэпээсэныгъэшхо зэрамыгъэхъотгъэми, эзгуруюжхъээ, зэдэлжухъээ ялофшIэн дэгъю агъэцакIэ. Акъыл зыхын тээсэгэе гүшүэхэу Виктор ариохэрэм уасэ афашь.

Чыг зэхэкIыхъагъэхэр иупкыгъэнхэмкэ игъэкIотыгъэ егъэджэн йофтхабзхэр бригадэм зэшүуихыгъэх. Нэмыхк ялофшIЭГҮУХЭУ къекIуѓыхъэми гүшүэгъу афхъугъэх, ялэпээсэныгъэкэ зэдэгожащгъэх.

— Мыекъопэ районыр Адыгейим икушхъэльэ чыпIэхэм ашыц. Чыюпсыр дахэ, заповедникиры мы районым хэхээ. Ильэс псай зэпымьюу къэралыгъо зэфэшхъафхэм къарыкIырэ зекIохэр мыш къекIох. Шъолтыр мэхъанэ зиэ йофтхабзхэр щызэхахшэр макIэп.

Арышь, зэпымьюу электроэнергиер мы чыпIэхэм алэкIэгъэхъэгъэним мэхъанэшхо ил. Къушхъэхэр ыкчи мэхъэр кыззяябэхъирэр кызыдэпплытэклэ, гъогур гъэкъэбзэгъэним иофшIэнныбэ кыпэкы. Арышь, кымафэм изыфэгъэхъаэзырынкэ нэмыхк чыпIэхэм къарыкIихы тиофшIЭГҮУХЭР кыддээплиенхэу кызэрэкIуѓа гъэхэр тигуапэ. ТиофшIэн къеух дэгъоу фэхъурэм елъытыгъэшт зыпкъ итэу энергииер зэраIэкIэхъаштим, — кыуагь Виктор Сушицкэм.

Мыш фэдэ бжыххэ лъэхъаным Мыекъопэ районым электричествэр зэрыкIохэрэм зиягъэ языгъэкIырэ чыгхэм апахыкIых. Аш ѿцэхъэрэм охтэ гъэнэфагъэкээ энергииер зэраIэкIэмыхъэрээр зэхашыкIы. Къэбарлыгъэлэс амалхэм яшуагъэкэ аш фэгъэхъыгъэ къэбарлыр цыфхэм арагъашэ.

ШЭУДЖЭН Нэфсэт.

Инфраструктурээр агъэпыйтэ

Кавказскэ заповедникым зыплыхъакIо къакIохэрэм япчыагъэ хэгъэхъогъэним пае экомаршрутхэм яинфраструктурэ зэрагъэкIэжырэр заповедникым идиректорэу Сергей Шевелевым кыуагь.

Къушхъэхэм ыкчи мэхъэм ахахъэхэрэм фэло-фашIэхэм альэныкIоцI кын зэрамыгъэхъунэу тызыхъэт ильэсэм ашыгъэр макIэп. Гүшүэм пае, къушхъэу Фыщт метрэ 2867-рэ ильэгагъэми, аш

ышхъагь Интернетыр щыгъэфедэшьунэу агъэпсыгъ. Аш фэшхъафэу экомаршрутхэм атетхе унэ цыкIухэм электричествэр арашэллагь. ЗыгъэпсэфакIохэмкэ ахэм мэхъанэ ялэу ѿйт.

Заповедникым туристическэ маршрут 14 пхырэкли, ахэм якъыхъагъэ километрэ 700-м нэсэ. Икъыгъэ ильэсэм джыри маршрутиту кызыэуахыгъ, ахэм зэряджахъэхэр «Ачъэпс гъэхъунэр» ыкчи

«Медовеевка — Красная Поляна».

С. Шепелевым къеуатэ:

— Тизаповедник икушхъэ лъагхэм ахэтхэ къэуцупIэхэр туристхэм ящикигъэ шыпкъэх. Ахэм ашэшхэх, защагъэпсэфы, чэццэр ашырахын альэкIы. Чыюпсым имузей, псэушхъэ ыэлхэр зидэс вольериту тиэх. ХыакIэхэр зэдгэблэгъэрэ унэ 12 пхьэм хэшъыкIыгъэхэу дгээпсыгъэх. ШхапIэхэр, кIэпсэ паркиту, нэмыхк зыгъэпсэфыпIэхэри цыфхэм агу рехых.

НэIуасэ зыфашIыгъ

Мыекъопэ районым ия 12-рэ еджапIэ интерактивнэ урок гъэшIэгъон апэрэ классым щеджэхэрэм апае щызэхахшэгъагь. Ар язгъэхыгъэр Кавказскэ заповедникым илофышIэу Виктория Косковар ары, урокым зэреджагъэхэр «Кавказым илеопард нэIуасэ зыфэтэшы».

КIэлэгъаджэу Нарине Авакян Адыгейим ичIоцп зыфэдэр кIэлэцыкIухэм арагъашэ зыхъукIэ, псэушхъэхэмрэ къэкIыхъэрэмрэ анахъэу аналэ зэрattyрагъэтэрэр кыуагь. КIэлэцыкIухэр агу етыгъэу леопардхэм якъэбар едэлгъэх. Нэужым мэз чэтуум исурэт экранымкэ къараагъэлъэгъугъ, имакет зэхагъэууагь, ильэужхэр зыфэдэхэр зэрагъэшагъэх.

Урок ужым «Леопарды зэрэшакIорэр» зыфиорэ джэгукIээр зэрагъэшагъэ еджэкл цыкIухэм псэушхъээм фэгъэхъыгъэу сочинение цыкIы атхыгъ, исурэт ашыгъ. Леопарды бэрэ агу ильыщт, джы зыфэдэ шыпкъэр псай альэгъу ашлонгъу.

ШЬАУКЬО
Аслангуаш.

Адыгеир зэдьтиун

«Сигупсэ хъугъэ чыгу»

Зигугуу къэсшыщтыр Адыгейм щашэрэ цыф, отставкэм щылэ подполковник Рудяк Леонид Соломон ыкъор ары. Ильэс 85-у къыгъешагъэм щыщэу 45-м ар Адыгейм щэпсэу, «сызышыпсэурэ Адыгеир сигупсэ хъугъэ» ело.

Зысшэрэр бэшлагъэ, зынэ тышыпсэүг. Ишхъэгъусэу Зоя Роман ыпхумрэ ежырэр шхъэклафэ эзфашэу зэдэпсэүгъэх. Культурэшхо ахэлъеу, зыхэсхэ цыфхэри алтытхэу, зыми иягъэ рамыгъеклэ щылагъэх. Тэрэзэу зэрэпсэухэрээр зыгу темыфхэрэм акыбыкэ «еврейхэр» араюштыг. Сэ къызэрэсшошырэмкэ, джурт лъэпкыым анах шэн дэгъо хэлхэхэм мы зэшхъэгъусэхэр язехъекуагъэх, яльфыгъэхэр зыхэтхэм къаахшхэу дэхагъэх, шыккэшшуагъэх.

Зоя Романовнам гущиэгъушиэу, заом игъом джуртхэм къинэу альэгъугъэр къысфилюатэу къыхэкыг. А къэбархэм ауж бзыльфыгъэ зэклүж дахэм шхъэклафэу фэсшырэм хахьощтыг. Гүхэл нахь мышэми, уз лаим къыхэклэу пасэу дунаим ехыжыг.

1933-рэ ильэсүм Украинэм и Житомирскэ хэку ит къалеу Бердичев пэблэгэ пэсүплэу Иванковцы зыфилорэм Леонид къышхыг, «анах гъэблэшхом сыйхэххуягъ» ело ехье. Заор къызежьем ильэсүм 7 ыныбжыг. Урал ыкъыбкэ Свердовскэ хэкум ит къалеу Каменск-Уральскэ ашагъэх унагъохэм ашыцгъэх. Апэрэ классым клаэр аш щыккыаг.

Бэ сымынбжыгъэми, гъогу хъылъеу ткүгъагъэр, Харьков дэжь бомбэхэр цыфхэм къазэратораткоштыгъэхэр къэсшэхжы, — къеуатэ Леонид. — Сшырэ сэрырэ зы гъончэд, зы цокъэ зэштэгү тилагъ. Аш къыхэклэу зызблэхъуз, мэфэ зырызрэ еджаплэм ткүгъагъэр. Сятэ алюминиевэ заводым ыоф щишэштыг, сянэ тэ къытхэсэгт. Тызыщыц лъэпкыир ренэу тшэштыг, зыки тшыгъупшагъэп.

Тянэрэ тятэрэ загьорэ джуртбэзэкэ гущиэштыгъэх, тэ аш фэдэу къыддэгущиэштыгъэх. Гущи 10 — 20 горэ джуртбэзэкэ сэшэ, ау узэрымыгушырэрээр пшэнэ, тырыгушыагъэп. Джурт лъэпкыым зэрэкленаклэхэрээр къызгурлыгъэх, ау арэущтэу таушхьаклоу, къыддэгущиэхэу къэшэжьырэп. Зэзакъо сегуцэфэгъагь — еджаплэр къесуухыгъэу спортым и Институту сыйзэрамыштагъэр лъэпкыэу сыйкъызхэкыгъэгэе еспхыгъагь. Спортым лъэшэу сыпьлыгъагь, спортсмен цэрылохэри синьбджэгъагъэх, ау институтын сыйчэханэу, сицишынгъэ аш еспхынэу хъугъаг. Шыыпкэ, а лъэхъаным Украина м антисемитизмэ зышиушомбгүйгэу щыгъагь.

Гурт еджаплэм ыуж Бердичев дэт къэлэгъэдэж институтын ифизикэ-хыисан факултет клаэр чэхъагь, ау я 2-рэ курсым ыуж къычлэкыжыи связым идээ училиштэу Му-

«Сицишынгъэ ианахь ильэс дэгъуухэр Адыгейм щыккыагъэх, аш ашагъур сигупсэ хъугъэ. Сигъашэ сыйхыми, сичыгу Iахь мыш щызгъотыщт».

ром дэтэйм чэхъагь. Етланэ Туркмением агъаклу ильэсцым ехъурэ къулыкъу къышхыгъагь. Аш ыуж Пенээ дэт

гъусэ ахэм икъу фэдизэу ынааэ зэраратыштым сицыхэ тельтигъ. Аш сикулыкъуу сицишынгъы къыгъэпсэнкэштыгъ, — ело Леонид.

1980-рэ ильэсүм Рудяк къулыкъум къызыхэкыжым, партием и Мыекъопэ къэлэ комитет иунашыкэ ДОСААФ-м пащэ фашыгъ, аш ильэс 10 щылэжъагь. Ныбжыккэхэм янравственэ ыкъи патриотическэ пүнгэгъэлэ а организацием ыофшо ышлагъ, общественэ ыофшэндэм дэмышхъахэу непэ къызынэсгээми Леонид пыль.

Ильэс зэкэлэтыклохэм Улэшыгъэ Klyachkéхэм я Совет ипэшагь, етланэ аш ипащэ игудээ щыгъагь. Непэ ипсауныгъэ изытэт епхыгъэу Леонид нахь маккэ цыфхэм alykэ хъугъэ. Арэу щытми, ветранхэм я Совет зэхицэхэрэ зэлукэгъухэм ар къарагъэблагъэ, еджаплэхэм бэрэ ашэлэ, ныбжыккэхэм гүшүэгъу афэхъу.

— Адигэ лъэпкьэу лэшэгъуныкъо фэдизэрэ сыйхэсүм си-турихъэу бэ хэслэгъэрэ, — къеуатэ Рудяк. — Лэшэу сэгъэшагъо хъаклэхэм зэрэпэгъо-къыхэрэ, анах дэгъо ялэр зэрэгэхъохырэ, нахьжхэр зэрэгэлэхэрээр.

Ныбдэгъубэ зэрилм Леонид рэгушхо, игулэу ахэм ягугу къешши. Ау анах пэблагъэу къысшошыгъ Къоджэ Аслын — ветранхэм я Совет итхаматэ. Ыгукэ аш зыкыпэблагъэри ыушъэфырэп — тури артиллеристых, Аслын лыгъэу, шыыпкъагъэу хэлтэм иныбдэгъу нахьжхэр уасэ фешы.

— Адигейм сикулыкъу епхыгъэу сыйкъызэрифагъэм егашээми сирыккэхъохырэп, — ело сигуцыгъэгъу. — Республика ыофшо щысшагъэм сирыраз, сэлээккыфэ джыри сишуагъэ къэзгъэхъошт. Сшигъагъэм республикэм уасэ къышифашыгъ, итэн анах лъаплэу «Адигейм и Щытхъузех» зыфилорэ медалыр къысфагъэшшошагь, нэмийкэу дээ къулыкъум епхыгъэу къысатыгъэхэе тэндээлэхэм анэмийкэу муниципальнэ тэндээлэхэм Соловьев зэшхэм ацэлэхэм щытры ыкъи нэмийкхэри къызэрэсатыгъэхэм лъэшэу сиригушо.

Рудяк отставкэм зэкэом, гупсэфэу щысынэу фэягъэп, ыпшэкэ къызэрэшысугагъэу, общественэ ыофшэнэ ыгъэцаклэхэрээм анэмийкэу тхылхэр ытхыгъэх. Ахэм анах къаахшырээр Краснодарскэ Краснодарскэ дивизион ия 131-рэ бригадэ фэгъэхъыг, дээм итарихъкэ ар мэхъанэшхо зиэ тхыгъэу щыт.

— Сицишынгъэ ианахь ильэс дэгъуухэр Адигейм щыккыагъэх, аш ашагъур сигупсэ хъугъэ. Сигъашэ сыйхими, сичыгу Iахь мыш щызгъотыщт, — ело Леонид.

СИХЪУ Гошнаагъу.

Куоу узыгъэгупшиисээрэ тхакIу

Адыгейм итхэкъо цэрыхъэм ашыщэу, Адыгэ Республикаем инароднэ тхакъоу, Урсырем итхакъохъэм я Союз хэтэу Цуекъо Юныс зэлүкіэгъоу Къэрэщэе-Щэрджэс Республикэм икъэлэ шъхьааэ къышыдашыгъагъэм бэмышэу клэклэу тыкъытегушыиэгъагъ.

Мы республикам ыкын Къез бэртээ-Бэлькъарым яшэнэгээлэжхэу, тхаклохэу, журналистхэу ац хэлэжьагаа эхэм Юныс илофшагаа эхэм уасцу къафашигээр, къаралонлагэхэр нахьигээкитогыгэу къитгитогыкимэ тшоонгую джыри зэ ац къыфед-гээзэжкыгы.

Гүфэбэнэгъэшхорэ шъхье-
кіэфэгъэ инрэ хэльхэу тхекло
ціэрүйом ткьюш республикэм
къышылпээюкыгъэх, зэкэ ады-
гэ лъэпкым зэдьряунэе мыль-
кушхоу ар зэральтыгэрэл клагъет-
хэу лъашэу агъашуагь. Къы-
зэртгюягъэу, тхекло ціэрүйор
езыгъэблэгъагъэр лъэпкъ юф-
хэм чанэу апыль Шыбызыху
Раис. Юфхъабзэм нафэ къы-
зэрэцхъульгъэмкі, творчествэм,
лъэпкъ юфхэм, тарихым
апыльхэ цыиф ціэрүюхэм зэу-
кіэгъухэр ащ бэрэ адизэхечхэх.
Юныс нэуасэ зыифхъуми, охъ-
табэ тыримыгъашэу ригъэблэ-
гъяа.

Къэбэртээ-Бэлькъарым къи-
кыгъэхэ хъакIехэри зэрэшыла-
гъэхэр къэтIогъагь. Гуманитар
ушэтийнхэмкэ институтуу Нал-
щык дэтым илофышIэу, Урысы-
ем итхаклохэм я Союз хэтэу,
филология шIэнгэхэмкээ
докторэу ХъэкIошьэ Мадини
ахэм ахэтыгь. Ар Цуекъю Юныс
ильэссыбэ хъугъэу инэIуас,
итворчествэ дэгүү дэдэу ешлэ.
Аш фэшI анахыбыэу, зэригуа-
пэри къыхэш्चэу, ар къэгущылагь.

— Романыр зесэгъажээм, сизэрээзы! Эпицагъэм кыхэкэу чэчтүкэ сыйджыгт, — кылыгат Мадинэ. — Сызэдэгъэу, дунэе ыкырын тахаклохэм ялофшалгэхэри зэрахэтхэу, анахь сыйгу кынагъэхэм, непэ кызынэсэгъэми имыкылжыхээрэм ар аащ. Непэрэ лъэхъяным иадыгэ тхэкло анахь лъэшхэм, адыгэ лъэпкыым имызакью, Урысъем зэрэцтэу зэдьрыяунэе мылькушхоу, осс ин зыфашырэ тхэклошхохэм ясатырэ хэтынэу төфөу сэльйтэ. Кызыэрклоу, тхыльеджэ пстэухэмки гурьыгтошоу тхэрэп, куоу ургэгэгупшигэ. Аүштэу утхэнир псынкэл, ар яофшэ-нышху.

Цүекъю Юныс народнэ тхэ-
къяацэу илэр төфө шьыпкъэу

ЗэйукIэгъум
хэлэжьагъэхэм
янахьыбэр Цуекъо
Юныс итворчествэ
дэгъоу щыгъозагъ.
Ахэм ашыщибэр
тхакIом фэзы-
щагъэр «ГъучI
Тыгъужьым ита-
урыхъэу» зэрэ-
щытыр нэужым
къэгущыIагъэхэм
къаушыхъатыгъ.

Аш иапэрэ рассказэу «Къэгъэ-зэжь си Титыу, къэгъэзэжь» зыфиорэр урыс тхэкло цэрилоу Гари Немченкэм эзридзэжкынгъэу журналэу «Смена» зыфиорэм къызэрэдэхъэгъягъэр, украинабзэктээ къыжыгъяэр, Киев къызэрэшыхаутыгъягъяэр, нэүжым сборникэу «Хымэ лыуз» зыфиорэр тхыль тедзаплэу «Современникым» къызэрэшыдагъякынгъа-

Ар къызыдэкіым лъэшэу игууль зэрашыштыгъэм къыхэкікыл, пстэури еджэнэу фэягъ, зылекалмыгъэкійнам пылтыгъэх. Ащ фэдэу а тхылтыр гүлээз къызэрэзьлекігъэхъэгъяэр къыуагъ Къэрэшэе-Шэрджэс Республикаим ителевидение ишэрджэс отдел ипащэу Шэкло Мусали.

— Мы романыр къызызызэгосэхым, аш фэгъэхъыгъэу Валентин Распутиным къытхыгъэр ары азэ слъегъутъэри, сыйзэджагъэри, — къылуагъ аш. — Урыс тхэклошхоу, непэрэ литературам анах лушэу, анах зафэу, лыгъэ зыхэлтэй хэдийн тиадыгэ тхакло пасальэ къызэрэфишигъэм мэхъэнэ ин естыгъягъ, игүшүйэхэр сыйгу къинагъэх. «Ильэпкэ мыш фэдэу шүүльэгъюу тхакло слъегъутъэп» изчихэе Распутиним. Аш и

ехэм афэнэуасэ пэпчь иеплъыкэ кырыиотыкымэ шлоң гъугъ. Лъэпкъым итарихъ идунай, ишэн-хабзэхэр ааш ит хыгъэхэм кызызерашигъэльяа гъохэрэр зэдьырагъаштэу пстэуми кыыхагъэштыгъ. Лъэпкъым илофыгъохэу зыгъэгумэкъихэрэм атегущылэнхэм ааш фишагъэхэу нэбгырэ заулэмэ япсальэ кыышхагъэштыгъ.

Цүекъо Юныс итхылтэй «Къэшъуаклом икъам» зыфиорэм тэхыгтэй спектакль Адыгэ лъяпкын театрэм ирежиссерэй Хъакъуй Аслъан ыгъеуцугь. Ар тхаклом игъусэй Адыгейим икъыгтэй зэлуклэгт гүум хэлэжьагь. Гүшүйэр ашиг къызыратым, Юныс дэхабээз къыфауягъэм ежь зэригтэгүй шхорэр, осэ ин зэрийлэр апея къынхиг-ашынг.

— Тхылъым сыйдигъокі уи-
закъо уеджэшь, ащ имэхъанэ,
купкіэу илэр уизакъо зэхэошэ.
Спектаклэм нэбгыришъэ пчья-
гъэу узэдепльышь, купышхоу а
зэпстэури зэдызэхэвшіэнэу
мэхъу. Ары Юныс ипроизведе-
ние техыгъэ спектаклэ згъэу-
цуным IэубытыпIэ шъхъаIэу
фэхъугъэр, — кыlyагъ Аслъян.
— Ащ ипроизведениехэр кы-
зэрклоу тхыгъэхэп, куоу угуп-
шицын фае кыбгурьыоным пае.
Адыгэм идунай Юныс кызыэр-
риотыкыгъэр нэбгырабэм зэ-
дызэхашIэнэу сыйфэягъ. Ар Ioф
псынкагъэп. Юныс итхыгъэхэм
зыпари ахэбгъэзы хъущтэп,
кыбгурьыожыщтэп, ямэхъанэ
клоышт. Хэмигъэзэу сценэм
ар щыбгъэуцуныр IашIэхэп, ау
кыыддэхъугъ. Ар тэрэп зишу-
шагъэр, Юныс илэнэсэныгъ
нахь.

Нэүжым Юныс итхыгъэ пэпчь пломы хүунэу, ар ытхыныры ыгу къэзигъэкыгъэм зэлукэгъум хэлажьэхэрээр кыкыгэлүүчагъэх. Джыри охьтэ благъэм гухэльэу илэхэми агъегумэкыцштыгъэх. Юныс итхыгъэхэм къафэзыща-гъэр кыылотагь. Гухэльхэм къат-тегущыгээз, «Хымэ лыуз» зы-фиорэ повестын къыфигъэ-зэжкыныш, аш темэу къыщи-лэтырээр нахь игъэклотыгъэу къызщыгэлүүхырэ роман «Хъя-псэрэм ыпсэ клюдирэп» ыцлэу ытхынэу ыуж зэритир, «Амыштэ-гъэ полковникир» ышхъэу роман ытхын гухэль зэрилэр къыиугь. Хъян-Джэрые кыте-гущыгээмэ бэшлагъэу шлоигъю, ари ригъэжьэштэу ары Юныс къызэриуагьэр. Джащ фэдэу итхыгъэхэр том 12 хьоу, 4-р урысыбзэклэ, 8-р адыгабзэклэ, къыдэкынхэу агъэхъязырыш, мы уахътэм аши ыуж ит.

Псауныгъэ пытэ илэү гухэль
пстэури Ѣылэныгъэм Ѣылхыри-
щышьунэу Юныс тэри тыфэ-
льяо.

ХҮҮТ НЭФСЭТ-

ЛъЭПКЪЫМ иапэрэ опер

Композитор цээрын, Урысын, Адыгейн, Къэбэртэе-Бэлькъарын, Къэрэшэе-Щэрджэсийн народнэ артистэу, Абхазын изаслуженнэ артистэу, Урысын Федерацин и Правительствийн къэралыгьо премиехэм, Д. Д. Шостаковичынцэктэ щыт премиен ялауреатэу, медалэу «Адыгейн и Щытхъузехъэр» кызыфагъэшьошагъэу, культурэмрэй искусствэхэмрэктэ Краснодар къэралыгьо университетийн ипрофессор гъашыагъэу Нэхэе Аслын июбилей хэвүлжэу аш иапэрэ льэпкь оперэу «Бзыникъо заор» концерт шыкчэ тетэу непэ Адыгэ Республике и Къэралыгьо филармоние кыщатыщт.

Нэхэе Аслын иоперэй Мэндэлбэш ёс Ирхэвчийн ироманы «Бзыби» кийко заом» техыгтээр азүүлэхэд 2011-рэй ильясым итыгтэгээз ары. Аш дэлэжжээгээ купмэ сахэтнын, репетициехэм сахалэжжээн, художественнэ советжэм сахэснын сэри синасып къыхыгь. Республике ипрофессиональнэ колектив анах дэгүүхэр зэкіэ аш хэлэжжэгтэй. Лъяхэнэ чыжьем зэрахжээштыгьэ шъуашхэр ашыгхэу лъэпкэ нэшанхэр къызыхэштырэ декорациехэмкіэ гъякіэрэкіэгэе оперэр мэкье зэпежжыуукіэ къызэралуагтээр цыифхэм лъэшэу агу рихыгтагь. Адыгейим икултурэкіэ ар хүүгэ-шэ-шэгжжихуагь.

Фольклор лъапсэ зиэ оперэр классикэ шапхъэхэм атетэу Нэхэе Аслын ыгъэпсыгъ. Ар драматургием ишапхъэхэм адештэ, актищэу зэхэт, пэубли, күэухи илэх. Ац лъапсэ фэхъутъэр адыгэхэм ятарихь кыхэхъухъэгээ тхъамыкэгьо хъугъэшлагъэр – я XVIII-рэ лешигэйум

ыкІехэм адэжь – 1796-рэ иль-
сым щыгэгээ Бзыикъо заор ары.
Т. Абашидзе илибреттэу Мэш-
башэ Исхъакъ ироманэу «Бзы-
икъо заом» техыгээр ытхыгъэр
эпический произведением исю-
жет линие шъхъаэ дештэ.

Адыгэ Республикин и Къэралыгъо филармониинэр Адыгейим орэдымкіе и Къэралыгъо ансамблэу «Испъамыемрэ» зэдэгъэхъазырыгъэ проектышхор непэ цыфхэм къахальхьащт – концерт шыкіем тетэү симфоническэ оркестрэм оперэу къытыщтын ансамблэу «Испъамыем» иорэдьохэри, Санкт-Петербургэ Налыцкэ яартистхэри хэлэжъяштых.

Непеклэ Адыгейим ипрофессиональнэ музыкальнэ культурэ изытает Нэхэе Асплан къытегу-щылээзэ, оперэр ытыныр къызыыхэкъыгъэр, музыкальнэ произведение инхэм цыифхэм язэхэшык! къызэралетырэр, оперэмкэ профессиоанльнэ адыгэ искусствэм зыригъеушъомбгүү зэрэшлонгъуагъэр, композитор, дирижер, орэдьёло цэрылохэр илэхэ зыхык!э, зэрэдунаеу лъепкъыр зэрэшызэльашшэцтыр, зэрэшальытшэцтыр къыгуагь. Композитор цэрылом итхильэу «Откуда эта музыка во мне...» зыфилорэм мырэущтэу щетхы: «Композитор ухууным пае Тхъэм зэчий къыпхильхан, шлонгъоныгъешхорэтеубытэгъэ инрэ пхэлтынхэ, умышхъяахэу ренэу лоф зыдэшшэжын фае. Творчество

ильэгэпшохэм узэрэнэсүйт, музыкэ дэгүү зэрэзэхпльхъяащ рецент гъэнэфагъэ щынэп». Концерт шыкыл тетэу оперэр къялоныр дунэе хабзэ зэрэхъутгъэм къытегушынээз, Нэхээ Аслын мырэущтэу къытуугай: «Мышкын анах шъхьаалэр симфонический оркестрэмэ орэдьлохэмээр зэрэзэгүүсэцхэр, зэгорэм тыратхэгъяаэхэр амыгъэфедэжхэу, ежь-ежырын оперэр къызэралоштыр ары. Цыифхэми ар нахь апэблагъ, къэлэ, хэгъэгу зээфешхъафхэм къащаатгъэлъэгъонки нахь псынк. Симфонический оркестрэм оперэр къызэрэригъяалорэм, коллективым хэхъонигъэшишынымкэ ащ фэдэ лъяпкь

музыкальнаэ произведение хо зэрэшыэм мэхъянэшхо я. Мы проектым мэхъэнэ ин и. Спектаклэшко фэдэу оперэр тапэкэ дгъэуцун тыгу хэль. Ащ паа мылькушхуи, орэдьлохэри, музыканхэри тишикэгъэштых. Уахъте горэ зытеш! Экэ ар къылдэхъунэу сэгугъэ». Къэралыгъо филармонием ихудожественэ пашэу Туренко Альиф Нахэе Аслын оперэ

Адыгейский национальный парк

пертуар зыхахъэкэ, Адыгейим имызакъоу, Урысыем инэмъык шольтырхэми, Іækъыб къэралы гъохэми арысхэр нахьыбэу ашедэунхэ альэкъыщ.

Концерт шыкъэм тетэу опер рэр зыгъэуцщым икъыхэхынкъэ композитор ціэрылор къысэе упчыжъеу хъугъэ. Стлашъум Къэплъан икандидатурэ къыз зэрэдьиргъэштагъэмкъэ Нэхээн Аслъан лъэшту сыйфэраз. Дирижер Іэпэласэу Къ. Стлашъум ольго музиком ихабасхом

зэрэмыныр, аш фэдэ музикальнэ произведениешхом Йофи дишэнэу зэрэхүүгээмкэ, дирижерэу зэрагтэнэфагтэмкэ насыпышшоу зызэрилтытэжырэц Стлашь Къэпплан кыыуагы «Композиторыр репетициехэм зэрахэлэжьагьэм ишуягэе кысекыгь. Гупшысэ шъхьаалэм нэмийкэу авторым къынфызэх хифын фэе чынгэхэмү уархыилэ. Симфоническэ оркестрэм инасып кыхыгьэр Нэхээ Аслын репетициехэм зэрахэлэжьагьэр, Йофтгыуабэхэмкэ упчлэхжьэгьу кызыэрэтфэхүүгээр ары.

Оперәм имузықә уаҳтэм дештә, хырылъә, ау дэгъоуи кып лъэләсү. Нәхәе Асълан июбилей концертәу Джәдҗәхъаблә щың күағызәм ар кыышыхъатыгъ симфоническә оркестрәм опера рәм щың пычығыо заулә кынышыгъ. Цыфхәр зычыз залым щыбырысырынным сыйтещыныхъэштыгъ. Ау сыйзәрәммыгугъагъез юфхәр зәпыфағъәх. Цыфхәм оперәр кызызәрагурышагъэр академическә музыкәр зәраз пәблагъэр нафә кысфәхъуғы Альымыләсүнкіә тызытещыныхъэштыгъә музықә кыныр цыфхәм агу риҳырыгъ.

Концерт шыкыләм тетэү опера рэр гъэуцуғъэнүр пшъерыльышко зыпыль Ioф, тәркі, зэрэднауеу щыпсәурә адыгәхэмкі ар хъугъе-шләгъешхощт. Джашпае тымыгумәккын тълэккырепт

Декорациехэмкээ гъекіэрэкласьтэй, лъехъэнэ чыжъэм диштэрэшьушашэхэр аштыгъхэу, оркестрэри сценэм темытэу оперэр къалдышлоигъуагъ, ау джыдэдэм ашфэдэ амал ти!эп. Концерт шаанхъэхэм адиштэу оркестрэри орэдьлохэри сценэм тетыштыгъ. Оперэу «Бзынкъо заомкэ» дирижерэу сызэрещытыштыр пъяшэв сигуап».

Джыдэдэм Къэралыгъо филармонием игенеральнэ дирек-

торэй Күулэ Мыхамэт 2011-рэ ильясым оперэй «Бзынкъо заор» зыгьеуцгъэхэм ахтыйг. Оперэм ипэубли, ыгузэгүү, иклэухи къаашшырыэ къашьохуу М. Күулэм ыгъэуцгъэхэмрэ музыкэмрэ зэдиштэштыгъэх, зыгухэль фэлажкъэштыгъэх.

Оперэм ильяуцункэ зэрэколлективэв юфышко зэрашлагьэм, симфоническэ оркестрэм имузыкантхэмрэ ордэйлохэмрэ творческэу зэрэзэдэлжэгъэхэм, ансамблэу «Испъамыем» иартистхэм ялахьэу ащ хэлтэйм, проектым зызэрэрагъэушъомбгүүщтим Къулэ Мыхъамэт къатгуцшызээ мыйрэущтэу къыуагь: «Композитор цэрыгоу, Урысынэм инароднэ артистэу Нэхэе Аслъан июбилей зыщихигъэунэфыкыщтим ехъулэу Адыгэ Республиктэм и Къэралыгъо филармоние а проектыр къыгъэхъазырыгь. Симфоническэ оркестрэм, ансамблэу «Испъамыем», къырагъэблэгъэгъэ ордэйлохэм – Адыгэ Республиктэм изаслуженнэ артистэу Т. Гъуазэм (Налщык), С. Кыкытэм (Санкт-Петербург) зэдагъэхъазырыгьэ оперэу «Бзыикъо заор» непэ концерт шыкытэм тетэу къатыщт. Зы лъэныкъомкэ, адыгэ композитор цэрылом итворчествэ зэрэдгъэльланэрэм ар ишыхъат, симфоническэ оркестрэм лъэпкь оперэр къызэрэригъэштэй филармониемкэ щытхъуягъэу щыт. Коллективыр лъэгэпшхом зэрэнсынгъэр, лъэпкь музыкэм ипрофессиональнэ произведенияхэр къыригъэлонхэм, хэхъоныгъэ ышыным зэрафэхъазырыр ащ къеягъэльягьо.

Адрэ лъэныкъомкэ, а проект иныр культурнэ хъугъэ-шэгье-шхоу ѹйт. Композиторым июби-лэй концертхэм къахиубытэү Нэхэе Аслын икъоджэ гупсэү Джэджехъяблэ ар къышатыгь. Тапэккэ оперэр Тэхъутэмыйс, Мыекъопэ районхэм, Краснодар, Темыр-Кавказыимрэ Урысыиэмрэ яшъольтыр зэфэшхъяфхэм кон-церт шыккэм тетэү къащатынэу рагхъухьэ. Непэ Мыекъуалэ Ѣык-клощт апэрэ концертным паё зэхэшэн юфыгъохэр зэккэ зэ-шуахыгъахэх, рекламэри агъэ-хъязырыгъах».

Советскэ музыкальнэ журналэу «Советская музыка» зыфиорэм редактор шхъяа! эу илгээу, ильэсэбэрэ РСФСР-м икомпозиторхэм я Союз искретарыгээу, музыкальнэ критикэу Ю. Коревым игүүшүү Нэхэмк! э систатья къэссыухыжы сштоигы: «Адыгейим имызакъо, Урысаем икультурэкли мэхъанэшхо зилэ композиторэу Нэхэе Аслын щыт. Авшээрэ музыкальнэ гъэсэнгыгээ зээзыгтэгьотыгъэхэм, музыкальнэ гушхъелэжыгыгээ бай зиэхэм ар зэу ашыц. Нэхэе Аслын льэпкыым икультурэ джыри нахь лъагэу нээтийг».

ШЬХҮЭЛЭХЬО Светлан.
Театровед, Адыгэ Республика
ликэм искуусствэхэмкээ
изаслуженнэ юфышэшху.

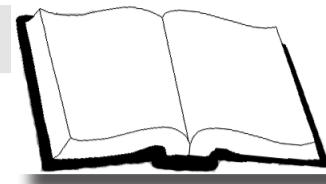

агъеуцунэй зэрэхүүгээм фэгээхыгээ мыхэр кытиуагээх: «Оперэй «Бзыкьо заор» концерт шыкілэм тетэү гээуцүүзэныр зыпкь кыкыгъэр филармониер ары. Ильэс克э узэ-кіэлбэжымэ Нэхэе Аслын селльэдүгьагь иондерэ концерт шыкілэм тетэү Къэралыгьо симфоническэ оркестрэм кыригъэ-лонэй Изын кытитынэу. Ашкілэгухэль шхъяаэу тилагъэр Адыгэ Республикаем ильэпкь академическэ музыкальнэ искусствэ кызызэтедгъэнэжыныр ары. Оркестрэм иартистхэмрэ орэдьлохэмрэ творческэ, профессиональнэ хэхъоныгъэ гъэнэфагъэ ащ аригъашыщт. А оперэр симфоническэ оркестрэм ире-

композиторэу А. Нэхaim имузыкальнэ произведениехэу гүшүсэ кухэр зыщыгхырыгъэхэм хэшгүйкүшко афырил. Филармонием ихудожественнээ совет оперээр ыштэгъях. Адыгы Республикаэм имузыкальнэ культуры, дунээ культуурэри аац зэргийгэбайштхэм сицыхъя тель»

Дирижир ныбжыкіеу, Ростов дэт консерваториен Н. А. Римский-Корсаковын ыцікіе щынырыптыр къэзыуҳыгъеу Стлашъ Къэппльян 1оффхэр зэрэкюремкіл сыйзеупчым, оперэр башлағъеу ыгъеуцу зэрэштоигъуагъэр къысиуагъ. Консерваториен ыүжар а оперэм 1офф зэрэдиштэштыр ыгукие зэхиштэгъагъ.

Литературнэ хъакIЭш

ЩыIЭныгъэр, цЫифхэр ыкIи шIульэгъур

АР-м и Лъэпкъ тхыльеджапIэ мэфэкI дахэ щыIагъ. Ащ литературэмкIэ шIэнныгъэлэжъхэм ащищхэр, тхыльеджэ чанхэр, Адыгэ къэралыгъо университетын филологиемрэ культурэмрэкIэ ифакультет истудентхэр, искусствахэмкIэ Адыгэ республикэ коллежэу Тхъабысымэ Умарэ ыцIэ зыхырэм иактер къутамэ щеджэхэрэр хэлэжъагъэх.

Іофхъабзэр тхаклоу, журналистэу, общественнэ юфышIеу Анатолий Пренкэм итворчествэ фэгъэхыгъагъ. УкIеупчIажын имыщыкIагъэу, тхыль къэгъэлэгъон инэу «И жизнь, и люди, и любовь» зыфилоу тхаклом ильэс 20-м ехъум ытхыгъэ произведениехэр зытетым, А. С. Пренкэм гушхъэлэжъагъэ ин зэриэр къыуатшэтигъ. Мэклайхэм зэфдэкIэ игъэзэт, ижурнал хэутыгъэхэр, иапэрэ произведение кыщегъэжъагъэу, пчэгъабэ хъухэу, Мыеекуалэ ыкIи Москва итхыльэу къащахаутыгъэхэр кыщагъэлэгъо.

Анатолий Пренкэр Мыеекъопэ районым ит станицэу Кужорскэм кыщыхъугъ, щеджагъ. Ихэкужьеу, чыIпIэ рэхтэй гупсэфэу ежъиркэ, гүнэнчъеу шу ытъэгъурэр зыщаплугъеу ыкIи зыщеджэгъэ Кужорскэр, ащ ицифхъалэхэр арых, произведение шхъаIхэм мыхэр ахэтых, яхылIеэе гупшигъэр ахырэкы.

Іофхъабзэм изэхэшаклоу,

мыр Кавказым ыкIи Урысюем инэмькI чыIпIхэм зэрааша-шээрэр ары. Литературовед-шэ-эжъиркэ, Къэбэртэ-Бэль-къар Республиком ёыспсэурэ Хъэкошъэ Мадинэ, нэмькIхэм Пренкэм итворчествэвкIэ къалохэрэ, атхыхэрэ гущыIэ зэфэ фабэхэм Н. Щыкъир къяджагъ.

**Зэхахъэм кы-
щыгущыIагъ зэ-
лъашIэрэ шIэн-
гъэлэжъэу Ма-
мый Русльян.** А.
Пренкэм тхэн—
гупшигъенры дэ-
гъоу къызэрэдэ-
хъурэм ишхъя-
хэр итхыль зэф-
шхъафыбэхэр
арэу ытъытагъ.
Ахэм темэ шхъа-
иуу сидигъуу ап-
хырыкырэр ичы-
пIэ гупсэу, ащ
зыпсэурэ цыф-
къызэрэрыхъуу ежь тхаклом дэгъоу ышIэхэрэр арэу зэрэшы-
тыр къыуагъ, тхэкIе амал-къулай
ин зэрэкIэлтыр, 1997-рэ ильэ-
сым къыдэкIыгъэ тхыльэу «Эта
непостижимая любовь» зы-
фиорэм а зэкIе узIэпишэу къы-
зэрэшыIагъэм уасэ фишыгъ,
тхаклом мыш къидэхъагъэхэ
повестхэм ыкIи рассказхэм апае
АР-м и Къэралыгъо шIухъафтын
2000-рэ ильэсым къызэрэфа-

гаджэхэмрэ зэготхэу ящылакIэ итхыльхэм къызэрэшигъэльяр-
эр, мы лъэпкытумэ яшэн-х-
бэхэр, якультурэ, язиклокIэ-шы-
кIэхэр, яэтнографие ыкIи агуIэ
зэрээпэблагъэхэр зафэу къызэ-
ритыхэрэр, лъэпкытумэ якультурэ,
язэкъошныгъэ зыфэдэр
нэм къыкIэзигъэуукохуу ытъы-
тагъ. А. Пренкэм, щеч хэмьльтэу,
щыIэнныгъэр, цыфхэр дэгъоу
зэришэхэрэр, шыыпкъэр илб-
ыбытыпIеу зэрэхэрэр, жанрэ
зэфшъяфхэмкIэ гъэзагъэу
произведение гъешIэгъонхэр
къызэрэлекIыгъэхэр ыкIи
тхаклом тхыльеджэр зыльищэн
ельзэкIымэ, шоигъом зэрэкIхъа-

гаджэхэмрэ зэготхэу ящылакIэ итхыльхэм къызэрэшигъэльяр-
эр, мы лъэпкытумэ яшэн-х-
бэхэр, якультурэ, язиклокIэ-шы-
кIэхэр, яэтнографие ыкIи агуIэ
зэрээпэблагъэхэр зафэу къызэ-
ритыхэрэр, лъэпкытумэ якультурэ,
язэкъошныгъэ зыфэдэр
нэм къыкIэзигъэуукохуу ытъы-
тагъ. А. Пренкэм, щеч хэмьльтэу,
щыIэнныгъэр, цыфхэр дэгъоу
зэришэхэрэр, шыыпкъэр илб-
ыбытыпIеу зэрэхэрэр, жанрэ
зэфшъяфхэмкIэ гъэзагъэу
произведение гъешIэгъонхэр
къызэрэлекIыгъэхэр ыкIи
тхаклом тхыльеджэр зыльищэн
ельзэкIымэ, шоигъом зэрэкIхъа-

гаджэхэмрэ зэготхэу ящылакIэ итхыльхэм къызэрэшигъэльяр-
эр, мы лъэпкытумэ яшэн-х-
бэхэр, якультурэ, язиклокIэ-шы-
кIэхэр, яэтнографие ыкIи агуIэ
зэрээпэблагъэхэр зафэу къызэ-
ритыхэрэр, лъэпкытумэ якультурэ,
язэкъошныгъэ зыфэдэр
нэм къыкIэзигъэуукохуу ытъы-
тагъ. А. Пренкэм, щеч хэмьльтэу,
щыIэнныгъэр, цыфхэр дэгъоу
зэришэхэрэр, шыыпкъэр илб-
ыбытыпIеу зэрэхэрэр, жанрэ
зэфшъяфхэмкIэ гъэзагъэу
произведение гъешIэгъонхэр
къызэрэлекIыгъэхэр ыкIи
тхаклом тхыльеджэр зыльищэн
ельзэкIымэ, шоигъом зэрэкIхъа-

**ХъакIещым щыIагъ ыкIи
кыщыгущыIагъ шIэнгъэлэ-
жъэу, АКъУ-м икIэлэгъаджэр,
литературнэ купэу «Ошъут-
нэм» ипашуу Кирилл Анкуди-
новыр.** А. Пренкэм урысхэмрэ

гаджэхэмрэ зэготхэу ящылакIэ итхыльхэм къызэрэшигъэльяр-
эр, мы лъэпкытумэ яшэн-х-
бэхэр, якультурэ, язиклокIэ-шы-
кIэхэр, яэтнографие ыкIи агуIэ
зэрээпэблагъэхэр зафэу къызэ-
ритыхэрэр, лъэпкытумэ якультурэ,
язэкъошныгъэ зыфэдэр
нэм къыкIэзигъэуукохуу ытъы-
тагъ. А. Пренкэм, щеч хэмьльтэу,
щыIэнныгъэр, цыфхэр дэгъоу
зэришэхэрэр, шыыпкъэр илб-
ыбытыпIеу зэрэхэрэр, жанрэ
зэфшъяфхэмкIэ гъэзагъэу
произведение гъешIэгъонхэр
къызэрэлекIыгъэхэр ыкIи
тхаклом тхыльеджэр зыльищэн
ельзэкIымэ, шоигъом зэрэкIхъа-

гаджэхэмрэ зэготхэу ящылакIэ итхыльхэм къызэрэшигъэльяр-
эр, мы лъэпкытумэ яшэн-х-
бэхэр, якультурэ, язиклокIэ-шы-
кIэхэр, яэтнографие ыкIи агуIэ
зэрээпэблагъэхэр зафэу къызэ-
ритыхэрэр, лъэпкытумэ якультурэ,
язэкъошныгъэ зыфэдэр
нэм къыкIэзигъэуукохуу ытъы-
тагъ. А. Пренкэм, щеч хэмьльтэу,
щыIэнныгъэр, цыфхэр дэгъоу
зэришэхэрэр, шыыпкъэр илб-
ыбытыпIеу зэрэхэрэр, жанрэ
зэфшъяфхэмкIэ гъэзагъэу
произведение гъешIэгъонхэр
къызэрэлекIыгъэхэр ыкIи
тхаклом тхыльеджэр зыльищэн
ельзэкIымэ, шоигъом зэрэкIхъа-

ипроизведенияхэм зэрагъэ-
разэрэр, тапэкли шыыпкъагъэм
готэу шур ылэжынным зэрэшы-
гугырэр къыуагъ.

Литературнэ мэфэкI зэхахъэм цыфыбэ къыщызэххэгъагъ. Ахтыгъэх ахэм ежь Анатолий Савелий ыкъом станицэ еджа-
пIэм щыдеджагъэу, иныбджэ-
гъоу, цыф къызэркIо халалэу
Николай Поповыр, бэшлагъэу
ыгъэнбджэгъуруэ **Н. Н. Горба-
невыр**, иоффшэгъугъэу гээ-
тимкIэ, джы гъэзетэу «Май-
копские новости» иобозрева-
телэу **С. М. Бойкэр**. Зэхахъэр
къагъэбаагъ станицэу Кужор-
скэмкIэ чыIпIэ псэупIэм иадми-
нистрации игуадзэу, А. Пренкэм
итворчествэ зыгу рихъэу ыкIи
лыппльэу **Марина Старушко**,
Кужорскэ гуртыгъ иджапIэу N 12-м
икIэлэгъаджэу **Л. Щербаковам**,
нэмькIхэм. Ахэм ячыпIэгъу
тхаклоу А. Пренкэр зэрэццыф
шырытыр, зэрэнбджэгъу дэ-
гъур, истанице лъэшэу зэри-
гъэльягъэр, Москва къыщы-
дэкIыгъэ ипрозэ тхыльиту язым
«Кужоряне» цIэу зэрэфишы-
гъэр, ашкIэ мы псэупIэ цыкIур
дунаим зэрэшызэлъаригъэ-
шагъэр, шхъэкафаэ лъэшэу
зэрэшашырэр ыкIи итворчествэ
сидигъуи зэрэлъыплэхэрэр
къауагъ.

ХъакIещым щыIагъэхэ ныб-
жыкIхэм къызэрэшигъэльяр-
эр, мы лъэпкытумэ яшэн-х-
бэхэр, якультурэ, язиклокIэ-шы-
кIэхэр, яэтнографие ыкIи агуIэ
зэрээпэблагъэхэр зафэу къызэ-
ритыхэрэр, лъэпкытумэ якультурэ,
язэкъошныгъэ зыфэдэр
нэм къыкIэзигъэуукохуу ытъы-
тагъ. А. Пренкэм, щеч хэмьльтэу,
щыIэнныгъэр, цыфхэр дэгъоу
зэришэхэрэр, шыыпкъэр илб-
ыбытыпIеу зэрэхэрэр, жанрэ
зэфшъяфхэмкIэ гъэзагъэу
произведение гъешIэгъонхэр
къызэрэлекIыгъэхэр ыкIи
тхаклом тхыльеджэр зыльищэн
ельзэкIымэ, шоигъом зэрэкIхъа-

ХъакIещыр зезыщагъуу Щыкъ
Николай йофхъабзэр зэрэку-
гъэм ыгъэрэзагъэу, сыхватитум

Лъэпкъ тхыльеджапIэм мас-
совы юфымкIэ исектор ипашуу
Кучмэз Аминэт литературнэ
хъакIещыр къызэуухыгъ, зи-
творчествэ тегущыгъэштхэ тхак-
лом фэгъэхыгъэ гущыIэ кIэкI
къышыгъыгъ. А. С. Пренкэр Ере-
ван дэт къэралыгъо университе-
тетим зэрэшджаагъэр, къызэ-
риуухыгъэр, къулыкIуур зэрихы-
гъэр, гъэзетэу «Сельская новь»
юф зэрэшишагъэр, республике
гъэзетэу «Советская Адыгея»
иредактор шхъаIеу, нэужым
литературэмкIэ отделым иредак-
торэу юф зэришагъэр къыуагъ.
Журналисти, тхаклоу, къэлэмь-
пэ гъэшIэгъон зыкIэлэльяу,
произведение гъэшIэгъонхэр
зыхыгъэм непэрэ зэлукIэгъур
зэрэфэгъэхыгъэр кIигъэтхыгъ.

Литературнэ хъакIещэу А. С.
Пренкэм итхыгъэмэ афэгъэ-
хыгъэр лъигъэклотагъ ыкIи
зэришагъ филология шIэнгъэ-
хэмкIэ докторэу **Щыкъ Нико-
лай**. Ащ ипэублэ псалье къы-
щыхигъэшыгъэр анахъэу Анатолий
Пренкэр Адыгэим имыза-
къоу, ипроизведенияхэмкIэ Тे-

гаджэхэмрэ зэготхэу ящылакIэ итхыльхэм къызэрэшигъэльяр-
эр, мы лъэпкытумэ яшэн-х-
бэхэр, якультурэ, язиклокIэ-шы-
кIэхэр, яэтнографие ыкIи агуIэ
зэрээпэблагъэхэр зафэу къызэ-
ритыхэрэр, лъэпкытумэ якультурэ,
язэкъошныгъэ зыфэдэр
нэм къыкIэзигъэуукохуу ытъы-
тагъ. А. Пренкэм, щеч хэмьльтэу,
щыIэнныгъэр, цыфхэр дэгъоу
зэришэхэрэр, шыыпкъэр илб-
ыбытыпIеу зэрэхэрэр, жанрэ
зэфшъяфхэмкIэ гъэзагъэу
произведение гъешIэгъонхэр
къызэрэлекIыгъэхэр ыкIи
тхаклом тхыльеджэр зыльищэн
ельзэкIымэ, шоигъом зэрэкIхъа-

гаджэхэмрэ зэготхэу ящылакIэ итхыльхэм къызэрэшигъэльяр-
эр, мы лъэпкытумэ яшэн-х-
бэхэр, якультурэ, язиклокIэ-шы-
кIэхэр, яэтнографие ыкIи агуIэ
зэрээпэблагъэхэр зафэу къызэ-
ритыхэрэр, лъэпкытумэ якультурэ,
язэкъошныгъэ зыфэдэр
нэм къыкIэзигъэуукохуу ытъы-
тагъ. А. Пренкэм, щеч хэмьльтэу,
щыIэнныгъэр, цыфхэр дэгъоу
зэришэхэрэр, шыыпкъэр илб-
ыбытыпIеу зэрэхэрэр, жанрэ
зэфшъяфхэмкIэ гъэзагъэу
произведение гъешIэгъонхэр
къызэрэлекIыгъэхэр ыкIи
тхаклом тхыльеджэр зыльищэн
ельзэкIымэ, шоигъом зэрэкIхъа-

МАМЫРЫКЬО Нуриет.
Сурэтхэр іашынэ Аслын
тырихыгъэх.

Гандбол. Суперлигээр
Нэхэе Аслын июбилей ипэгъок!

«Исламыем» ипчыхъэзэхахь

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо орэдьо-къэшьокло ансамблэу «Исламыем» иконцерт непэ республикэм и Къэралыгъо филармоние щыклощт.

Урысыем, Адыгеим, Къэбэртэе-Бэлькъарым, Къэрэш-Щэрдджесым янароднэ артистэу, композиторэу Дмитрий Шостакович ыцэкэ агъэнэфэгъэ шульхатынын къизыфагъэшьошагъэу Нэхэе Аслын ыныбжь ильэс 75-рэ зэрэхүрэм фэгъэ-

хыгъэ пчыхъэзэхахьэр гъешэгъон хуущт. Адыгеим, Къэбэртэе-Бэлькъарым, Къэрэш-Щэрдджесым янароднэ тхаклоу Мэшбэши Ихъякъа ипроизведенениеу «Бэзикъо заом» техыгъэ адигэ оперэ Нэхэе Аслын ыусыгъэр зэхахьэм къышагъэльэгъошт.

Республикэм и Къэралыгъо филармоние и Къэралыгъо симфоническэ оркестрэ «Исламыем» игъусэу оперэм теплышт. Оркестрэм идирижерыр Стлашь Къэллан.

«Исламыем» Италием, Тырукум, Израиль, нэмыкх хэгъэгү

хэм ашылагь. Дунаим щыцэрио ансамблэм ихудожественнэ пащэу Нэхэе Аслын тызэрэшигъэзагъэу, Адыгэ Республикэм имузыкальнэ искуствэ нахь зиушъомбгүүнэм фэш концерт зэфэшхъафхэр «Исламыем» къытыштых.

Гандбол. Суперлигээр
Каратэ-до

Ящытхъу хагъахъо

Хэгъэгум сетокан каратэ-домкэ и Кубок кыдэхыгъэнэм фэгъэхыгъэ зэнэкъоцуу Москва хэкум икъалэу Щелково щыкъуагь. Адыгеим испортсменхэм зэлукэгъухэм медальхэр къащыдахыгъэх.

Къоюпээм къыщежьагъэхэ шхъэзэкоо зэнэкъоцуухэм (ВБЕ) Адыгэ Республикэм спорт еджа-пэу N 2-м, пащэр Хъот Юныс, зыщызыгъасэхэрэр чанэу ахэлэжьагъэх. Хъульфыгъэхэм язэлукэгъухэу зэхэхпхъэгъэ онтэгъугъэ зиэхэм якуп щызэхашагъэм Ахътэо Дамир ятлонэрэ чыгыпээр къыщыдихи, тыжын медальхэр къыфагъэшьошагъ, тренерыр Хъаткъо Ахъмэд.

2018-рэ ильэсэм гъатхэм хэгъэгум изэнэкъоцуу Д. Ахътаом ящэнэрэ чыгыпээр къыщыдихыгъ. 2017-рэ ильэсэм ныбжыкэхэм язэлукэгъухэу Португалии щыкъуагъэхэм Европэм икомандэхэр щызэнэкъоцуугъэх. Урысыем ихэшыпыкыгъэ командэ Д. Ахътаор хэтэу дышье медальхэр къыфагъэшьошагъ.

2018-рэ ильэсэм Сербием икъалэу Нишэ шэкъогъум и 21 — 30-м Европэм изэнэкъоцуу

щыкъошт. Урысыем ихэшыпыкыгъэ командэ хэтэу Ахътэо Дамир зэлукэгъухэм зафгъэхъазыры.

— Адыгэ къэралыгъо университетийн июридическэ факультет Ахътэо Дамир щеджэ, — къытиуагь тренерэу Хъаткъо Ахъмэд. — Ильэс 20 ыныбжь. Адыгэ шэн-хабзэхэр щылэнэгъэм дэгъо щызэрхъэх, иныбджэгъухэм афэшыпкъ, гүкэгү хэль.

Адыгэ республике гимназиим иеджаклоу Лиана Штаковар ильэс 13-м нэс зыныбжьхэм язэнэкъоцуу Щелковэ щыкъуагъэм хэлэжьагъ. Онтэгъугъэ зэфэшхъаф зиэмэ якуп аэрэ чыгыпээр къыщыдихыгъ.

Спортышном гъэхъагъэ щызышыгъэхэ спортысменхэм тафэгушо.

Сурэтим итхэр: хъульфыгъэхэм язэнэкъоцуу хагъэунэфыкырэ чыгыпэхэр къащыдэзыхыгъэхэм Ахътэо Дамир ахэт.

Гандбол. Суперлигээр

«Адыиф», ош фэдэм текIу

«АГУ-Адыиф» Мыекъуапэ — «Звезда» Звенигород — 30:36 (14:16).

Чыэрлэгээдээс 27-м спорт Унэшхуу Кобл Якъубэ ыцээ зыхырэм щызэдешшагъэх. Зезыщагъэхэр: Я. Стреленый, А. Семененко — Волгоград.

«Адыиф»: къэлэпчээутхэр: Кушнырь, Толмачева, Баскакова; ешлаклохэр: Неупокоева, Васильева — 3, Зубова — 2, Серадская — 3, Кириллова, Дмитриева — 1, Дворцевая — 2, Загайко — 5, Краснокутская, Мартыненко, Дьяченко — 10, Долина — 4, Мельникова.

«Кубань» Краснодар итренер шхъяаэштыгъэ Алексей Гумяновыр джыре уахътэ «Звездам» ишац. «Звездам» итренер шхъяаэлэу иоф зышэштыгъэ Александр Реввэ «Адыифым» итренер шхъяа. Командэхэм япащэхэр зэблахъу, ешлаклохэм зэхъокынгъэу афэхъуэрэ маклэп, ау «Адыифыр» ильэс пчъагъэ хувьгъэу ауж къинэрэ командэхэм ахэт. Хэта ар зилажьэр?

Къэлэпчээутхэр Маргарита Кушнырь, ешлаклохэр Ксения Дьяченко, Анастасия Загайко, Виктория Долинам хэвшыкIеялэпэсэнгъэ хагъахьо. К. Дья-

ченкэр «командэм икIещакIу» зыфалорэм фэд, Урысыем ихэшыпыкыгъэ командэ щешэн ылъэкишт. А. Загайко псынкIеу мэгуупшысэ, хэкыпшэшлухэр къегъоты. Аш гъогогуши ё. Долинам ритыгъэ Игугаор ылжырэм хъагъэм ридзагь.

Пчъагъэр зэрэлтийнкъуатэштыгъэр: 3:6, 6:6, К. Дьяченко лъэшэ ыдзыгъэ Игугаор «Звездам» ихъагъэ щэчэрэгъу — 7:6. А. Загайко ешлакло пчъагъэ япасхъэ щыгыгъэми, Игугаор ялшшэлэхэ лъхъанчэу ыдзи, къэлапчъэм дигъэфагь — 8:6.

Гугъэм къыкIичищтыгъэп:

10:9, 11:10, 13:13, 14:14, 22:24: 23:25. Аш үүж «Звездам» «Адыифым» имэхапIэхэр къыгъотыгъэх. Ошэ-дэмышшэу, псынкIеу ыпекIе илъызэ пчъагъэм хигъэхъуагь. А. Листопад, В. Ганичевам, А. Илларионовам, нэмыкхэм «тилтилапIэхэр» зэбгырашыхээ Игугаор къэлапчъэм къыдадзагь.

Пресс-зэлукIэр

А. Гумяновыр ешлэгээдээс икIеухыгъэрэзагь. А. Реввэ тиешлаклохэм ашыщхэр къыубыгъэх.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛН Нурбай.

Зэхэзыщагъэр ыкIи къыдэзыгъэкIырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкэ ИофхэмкIэ, ИкIыб къэралхэм ашыпсурэ тильэпкэгъухэм адыярээ зэпхынгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жууѓем иамалхэмкIэ и Комитет

Адрессыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдышыIэр: 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79,

Редакцием авторхэм къайхыэр А4-кIэ заджэхэрэ тхъапхэу зипчъагъэкIэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлзээ, шрифтэр 12-м нахь цыкIунэу щытэп. Мы шалхъэхэм адимыштэрэ тхъагъэхэр редакцием зэлгээжкIожых.

E-mail: adygoe@mail.ru

Зышаушыхъятыгъэр: Урысые Федерацием хэутийн ИофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлэхъэсэхэрэй ИкIыб амалхэмкIэ и Министерствэ и Темир-Кавказ чыпэ гъэорышил, зэраушыхъятыгъэ номерыр ПИ №ГУ23-00916

Зышаухаутырэр ООО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкIэмкIи пчъагъэр 4075

Индексхэр 52161 52162

Зак. 2678

Хэутийн узьшикIэтхэнэу щыт уахътэр Сыхъатыр 18.00

Зышаухаутырэр уахътэр Сыхъатыр 18.00

«Адыифым» кIэу къыхэхъагъэр бэ, командэм иешлакло къыгъотынфэш уахътэ ишыкIагъэу элтэйтэ.

Тренер шхъяаэм иеплъыкIэхэм адэтэгъаштэ, ау «Адыифыр» ошэ-дэмышшэу ыпекIе илъызэ ээ нэмыIэми къэлапчъэм Игугаор дидзагъэр, ар гухэкI, непэрэ гандблолым диштэрэп. ЗэлукIэгъур къыхъын ылъэкиштэу тшлшызэ, ятлонэрэ едзыгъюм иешлакло лъэшэу къеъхы, «Ростов-Доным» теклонэрэ тигуугъэрэп, ау ежь фэдэм сыда зыкытэмкIоштыр?

Редактор шхъяаэм шхъяаэр Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъяаэм игуадзэр Мэшлэкъо С. А.

ПшъэдэгIыж зыхъырэ секретарыр Хурмэ Х. Х.